

Smije li znanstvenik vjerovati u čuda?

bitno.net/academicus/znanost/smije-li-znanstvenik-vjerovati-u-cuda/

July 27, 2021

Kao kršćani znamo da Bog djeluje u svijetu na više različitih načina. Jedan način djelovanja je sekundaran, putem prirodnih zakona: Bog je u stvoreni svijet ugradio prirodne zakone i na taj način mu dao određenu autonomiju, poput urara koji napravi sat, navije ga i onda sat dalje radi samostalno. No isto tako znamo i to da Bog ponekad djeluje izravnim intervencijama, zaobilazeći zakone prirode i djelujući kao izravni uzrok događajima.

Piše: Luka Popov

Foto: Shutterstock

Jedno od najčešće postavljanih pitanja znanstvenicima koji su vjernici odnosi se na odnos prema čudima. Kako je moguće da jedan znanstvenik vjeruje u čuda? Ili, jednako često pitanje, kako jedan znanstvenik objašnjava fenomene kao što su pretvorba vode u vino na svadbi u Kani Galilejskoj, Isusovo hodanje po vodi za vrijeme oluje na Genazaretskom jezeru ili bilo koje od brojnih čuda zabilježenih u Starom i Novom Zavjetu, kao i onih koji prate hod Crkve kroz posljednjih dvije tisuće godina?

Pa krenimo redom.

Metodološki i filozofski naturalizam

Prirodoslovna znanost po svojoj definiciji i metodi bavi se izučavanjem naravnih uzroka fenomena koje proučava. To znači da znanstvenik koji istražuje neki fenomen preuzima na sebe profesionalnu obvezu tražiti naravne uzroke pojavama koje pokušava objasniti. Ovaj jednostavan princip, koji je jasan svakom znanstveniku, zove se *metodološki naturalizam*.

Prihvatanje metodološkog naturalizma ne znači da znanstvenik ne smije vjerovati da osim naravnih uzroka koje proučava koristeći znanstvenu metodu ne postoje i nadnaravni uzroci, koji ne spadaju u domenu proučavanja prirodoslovnih znanosti. Metodološki naturalizam ne kaže da nadnaravni uzroci ne postoje, već samo to da se prirodoslovna znanost s njima ne bavi.

S druge strane postoji i tzv. *filozofski naturalizam* koji tvrdi upravo to: sve što postoji su naravni uzroci, tj. ne postoji ništa nadnaravno. Ova tvrdnja je svjetonazorski odabir, privatno i osobno metafizičko opredjeljenje, koje znanstvenik može i ne mora zastupati. Filozofski naturalizam ni na koji način ne proizlazi kao rezultat nekog znanstvenog istraživanja, i ne postoji niti jedan razlog zašto bi ga znanstvenik koji se bavi prirodnim znanostima morao prihvatiti.

Što su čuda?

Kao kršćani znamo da Bog djeluje u svijetu na više različitih načina. Jedan način djelovanja je sekundaran, putem prirodnih zakona: Bog je u stvoreni svijet ugradio prirodne zakone i na taj način mu dao određenu autonomiju, poput urara koji napravi sat, navije ga i onda sat dalje radi samostalno.

No isto tako znamo i to da Bog ponekad djeluje izravnim intervencijama, zaobilazeći zakone prirode i djelujući kao izravni uzrok događajima. O ovome nam svjedoči čitava povijest spasenja, kao i povijest Crkve u kojoj se čuda nikada nisu prestala događati.

Čudo je dakle događaj čiji se uzrok ne nalazi u prirodi, tj. uzrokovan je nadnaravnim uzrokom, obično izravnom božanskom intervencijom. Samim time, čuda izlaze iz domene proučavanja prirodnih znanosti, jer se na njih ne može primijeniti metodološki naturalizam koji zahtjeva znanstvena metoda.

Gledajući na Objavu, najveće čudo koje Bog napravio jest stvaranje svijeta – nadnaravni božanski čin u kojem je nastao prostor, vrijeme i svi prirodni zakoni koje danas proučavamo. Osim toga, Bog se u mnogim ključnim trenucima poslužio čudima kako bi nam pokazao svoju blizinu i očitovao se kao Bog. Mojsijev grm koji gori i ne izgara, razdvajanje Crvenog mora, plamen koji je zahvatio Ilijinu lomaču, pretvaranje vode u vino na svadbi u Kani Galilejskoj, Kristovo uskrsnuće... samo su neki od najpoznatijih primjera izravne božanske intervencije u povijesti spasenja.

Tražiti „znanstveno objašnjenje“ ovih događaja bilo bi paradoksalno, jer kao što smo već više puta rekli, znanost se po svojoj definiciji i metodi bavi isključivo naravnim fenomenima.

Granice filozofskog naturalizma

C. S. Lewis zgodno je primijetio da ljudi koji vjeruju u čuda to rade na temelju dokaza, dok oni koji odbacuju čuda to rade na temelju *a priori* postavljene dogme. Pod „dokaze“ Lewis je mislio na zabilježena svjedočanstva, koja često dolaze od neovisnih svjedoka. Za nekoga tko nije ograničen dogmom filozofskog naturalizma, valjana svjedočanstva dovoljan su dokaz postojanja čuda. Međutim, za nekoga tko se *a priori* opredijelio za filozofski naturalizam i ne dozvoljava mogućnost postojanja nadnaravnih uzroka, ni jedno svjedočanstvo neće biti dovoljno da prihvati da je riječ o čudu.

Dogmatizam filozofskog naturalizma posebno dolazi do izražaja kod povjesničara koji *a priori* odluče da će ignorirati svaki izvor koji svjedoči o nadnaravnom. Tako npr. G. K. Chesterton primjećuje nedosljednost povjesničara koji proučavaju život sv. Tome Akvinskog i onda povijesni izvor uzimaju za vjerodostojan kada govori o tome kako su se Tomini roditelji protivili njegovom pristupanju u dominikance i zbog toga ga na jedno vrijeme držali zaključana u sobi, da bi se isti izvor proglasio nevjerodostojnim kada navodi zgodu u kojoj je sv. Toma levitirao za vrijeme dok je prikazivao svetu misu.

Zaključak

Slijedom svega rečenog možemo zaključiti da ne postoji nikakvo proturječje u tome da znanstvenik koji se profesionalno bavi proučavanjem naravnih uzroka istovremeno prihvaća mogućnost da osim naravnih postoje i nadnaravni uzroci, koji nisu predmet proučavanja prirodnih znanosti.

Nažalost, danas je relativno česta pojava da se neki znanstvenici koriste svojim znanstvenim autoritetom kako bi promicali ateistički svjetonazor (npr. Dawkins, Hawking, Wienberg), često namjerno zamagljujući razliku između metodološkog i filozofskog naturalizma. Ovakav pristup ne pomaže ispravnom razumijevanju znanosti, a još manje doprinosi plodnom dijalogu između znanosti i vjere.

*Članak je dio niza “Odnos vjere i znanosti“, a objavljen je u sklopu projekta poticanja kvalitetnog novinarstva Agencije za elektroničke medije. Dozvoljeno je prenošenje sadržaja uz objavu izvora i imena Autora.